

горлышком, где сделаны три канавки, что позволяет «соображать на троих», т.е. разливать жидкость одновременно в три сосуда. Заставляет задуматься каменный предмет с небольшими прорезями по всей передней стенке. Оказывается, это специальное устройство для подсчета голосов на избирательных участках. Для греков, гордящихся тем, что каждый гражданин принимает полное и активное участие в жизни страны, это устройство, не допускающее подтасовок, имело особый смысл.

Особое место в музее занимают всевозможный часы. У греков особой популярностью пользовались так называемые «клепсидры» – водяные часы. В переводе с древнегреческого *клепсидра* – «воровка воды». Это устройство состояло из сообщающихся сосудов, а время определялось по скорости вытекания воды из одного сосуда в другой. Хотя точность определения времени клепсидрой была невелика, поскольку давление воды увеличивалось с увеличением количества воды в сосуде, из которого вода вытекает, но все же использование таких часов было весьма кстати, например, для регламентации времени выступления ораторов в общественных собраниях, которые древние греки проводили довольно часто и которые особенно любили. В войсках клепсидры применялись при разводе караулов. Несмотря на кажущуюся примитивность этих технических приборов, они активно использовались и выполняли свою роль.

Безчастний О.

НТУ «ХП»

ПОВІР'Я, ЗВИЧАЇ ТА ТРАДИЦІЇ СЛОБОЖАНЩИНИ

Крім історії українського народу велике захоплення викликає вивчення фольклору, звичаїв, традицій, побуту тощо. Оскільки основною передумовою повнокровної і животворної культури є природність, то слід відкинути так звану «високу культуру» імперських дворів та аристократії й звернутися до незіпсованої, справжньої та самобутньої культури простих людей. І дійсно, саме в культурі українського села, тобто в його традиціях, звичаях та побуті селян, є джерело й основа національного життя.

За часів відродження української культури необхідним є знання тих звичаїв і культурних досягнень, що мали місце минулих століть. Органічно розвиваючись, ці культурні набуття сприяли існуванню української нації у її важкі історичні часи, підтримували дух народу у моменти суворих випробувань, що їх зазнавала Україна, і є невід'ємною складовою державної незалежності України.

Слобожанщина – один із найбільших регіонів нашої Батьківщини. В цих тезах буде розглянуто основні традиції та повір'я населення саме слобожанського краю.

Основою всякого одягу на Слобожанщині була сорочка. Святкові сорочки були додільними, буденні могли мати верх з якіснішого полотна, низ – з грубого, тобто сорочка «підтачувалася» і називалася – «до підточки». Спочатку сорочки вишивали білим по білому. Вони також були джерелами закодованої інформації, наприклад: древо на рукавах було символом родючості. До вишивки додавалася мережка – ажурна техніка, що в поєднанні з вишивкою біллю створювало дуже витончений та елегантний виріб.

Жіноче українське взуття, типове для Слобожанщини, – чорнобривці (кольорові чоботи), пізніше – високі шнуровані черевички. Бідніші носили шкіряні черевички. В свята, навіть літом, носили чоботи. Червоні чоботи призначалися для дівчат.

Гордістю кожної дівчини було її волосся – «коса – дівоча краса». На свята його заплітали в косу і прикрашали кісниками – різнокольоровими стрічками. Дівчата «на порі», заручені носили віночки з живих чи паперових квітів. На свята обжинків (закінчення збору злакових) одягали віночок з жита чи пшениці.

Чоловічий одяг був скромніший: літній складався з сорочки, штанів, пояса. Майже до кінця XIX ст. на Слобожанщині чоловіки носили широкі полотняні штани до очкура. Чоловічим нагрудним одягом були жилетки, верхнім – свити з фарбованого та сірого сукна, з відрізною спинкою і рясними зборами по лінії талії. Носили також широкі халати з густими зборами.

Їстівні традиції на Слобожанщині мало відрізнялися від загальноукраїнських. Для українців характерне шанобливе, дбайливе ставлення до продуктів харчування. Перед сніданком, обідом і вечерею традиційно промовлялася коротка молитва. За столом не жартували, не лаялися. Взірцями світової народної кулінарії і водночас виразниками самобутньої української культури ще у XVII–XVIII ст. стали такі страви, як борщ, галушки, вареники, горілка, узвар.

Українські народні звичаї – весілля, танки, ігри – збереглися у козацтва та селянства куди краще і довше, ніж у міщан. Свят у слобожан було багато, і деякі з них святкувалися кілька днів, наприклад, Трійця. А календар свят визначався аграрним устроєм життя.

Бойко А.

НТУ «ХП»

ДМИТРО ІВАНОВИЧ БАГАЛІЙ – ВИДАТНИЙ ІСТОРИК КУЛЬТУРИ СЛОБОЖАНЩИНИ

В історії України було чимало видатних людей, які, попри політичний прес і жорстку цензуру, берегли і зміцнювали її національну культуру. Одним із таких сміливців був видатний український історик, академік АН УРСР, відомий громадський діяч Д. І. Багалій (1857–1932), який все своє життя вченого-дослідника присвятив захисту і розвитку української етнічної самобутності та культури Слобожанщини.

Наукова спадщина Д. І. Багалія включає близько 350 публікацій, у тому числі підручників, монографій, археографічних видань і статей з історії та культури України. При цьому творчий потенціал Д. І. Багалія був настільки багатограним, що він устиг побувати не лише ректором університету, засновником архіву, двох музеїв і бібліотеки, а й гласним міської думи та міським головою. І все ж найбільшим його життєвим досягненням стала книга «Історія Слобідської України» (1918). Ця робота з історії Слобожанщини